

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XIII. Declaratur alius dominium ad legitimum contractum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

CAPUT XII.

Casus, in quibus conceditur restitutio in integrum, non obstante prescriptione.

Restitutio in integrum est remedium juris, quo amissum per prescriptionem rei dominium auctoritate Judicis recuperatur. 162

Conceditur 1°. minoribus, sive iis qui necdum expleverunt vigesimum - quintum ætatis annum, non obstante longissimi temporis prescriptione, etiam dum eam potuerunt impedire, nec ulla ex parte ipsorum ignorantia intercessit. *L. unica C. si adversus ufucap. & L. ult. C. de restitut. in integr.*

2°. Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, aliisque piis locis, quæ in hoc sunt instar minorum. *cap. 1. & 2. de restitut. in integr. in 6.*

3°. subinde etiam conceditur majoribus, saltem adversus prescriptionem 10. vel 20. annorum (de prescriptione namque 30. annorum Doctores non conveniunt) allegatâ legitimâ causâ interruptæ possessionis, v. g. si quis Reipublicæ causâ abfuerit, vel apud hostes captivus fuerit. *L. ult. ff. ex quib. caus. majorib.*

Ut autem beneficium istud minores obtineant, necesse est, ut à primo die inchoatæ ætatis 26. annorum, restitutionem petant coram legitimo Judice; majores autem intra spatium 4. annorum, ex quo sciverint bona sua esse præscripta, restitutionisque remedium petere potuerint. *L. ult. cit.*

CAPUT XIII.

Declaratur alius dominium acquirendi modus per contractum.

Per varios contractus dominia transferri, manifestum fiet per ea quæ dicturi sumus de contractu mutui, venditionis, &c. Sed ante omnia exhibenda est contractus definitio ac divisio. Contractus itaque tripliciter accipitur, latissime, late, & strictè. Latissime sumptus, idem est quod pactum. Quod *L. 1. ff. de pactis* definitur, *duorum, pluriumve in idem consensus*, externo utique signo ad invicem expressus, sive cum obligatione, sive absque ea, uti contingit in donatione. Late sumptus est *pactum obligationem pariens altera solum ex parte*. Tale pactum est promissio gratuita, quæ obligationem nullam inducit in promissario, sed in solo promittente. Strictè sumptus est *pactum utraque ex parte obligationem pariens*. Unde ab Ulpiano *L. Labeo ff. de verb. signif.* definitur, *ultrò citròque obligatio*.

Contractus strictè sumptus dividitur primò in nominatum & innominatum. *Nominatus* est ille, qui habet proprium ac specificum nomen, ut sunt quatuor isti: *Do ut*

Zz 2

probant fundamenta assertionis nostræ.

161 Quod si præterea objicias, decimum hæredem (ut sanctus Petrus Damianus refert) monitum fuisse de restituendo castro, quod novem ex prædecessoribus ipsius pacificè possederant. Respondeo, si hoc verum est, idè factum esse, quia castrum istud legitime præscriptum non fuerat, sive ob defectum bonæ fidei, sive ob aliam causam: si enim legitime præscriptum fuisset, restituendum non fuisset: utpote legitime acquisitum. Cum vel ipsi Reges, unus alterius, jure gentium præscribere possint, non solum castra, sed & provincias, principatus, & regna integra, per multorum annorum seriem à Majoribus suis accepta, esto inter eos aliqui ea injustè acceperint. Quàm longa annorum series ad id necessaria sit, præcisè definiri non potest: quòd tamen successores eorum, qui principatus aut regna injustè occuparunt, titulo talis successione, jure gentium fieri possint justii possessores & domini eorum, constat ex Romano Imperio, quod non sine magnis olim latrocinii in tantam surrexit magnitudinem; & nihilominus à piissimis postea Imperatoribus, sine conscientia noxa, non solum possessum & administratum, sed & à Christianis; imò & à sanctis militibus defensum, & Sanctorum orationibus firmatum fuit, etiam dum ab Ethnicis adhuc Imperatoribus regeretur. Hoc est enim quod sibi vult illa Dionysii apud Æmilianum Præfectum oratio (cujus meminit Eusebius lib. 7. Histor. cap. 10. *Sine intermissione pro eorum (Valeriani, & Galieni Imperatorum) regno, ut stabile & firmum maneat, preces adhibemus*. Hoc est etiam quod significat Tertullianus in Apolog. cap. 30. *Precentes sumus pro omnibus Imperatoribus, vitam illis prolixam, imperium securum, domum tuam, exercitus fortes*. Sciebant utique Sancti, latrocinia illa beneficio prescriptionis (jure gentium, pro regnorum, Rerumpublicarumque communi pace ac stabilitate introductæ) obliterari posse. Et quomodo alioqui hodie in conscientia tuti esse possent Reges ac Principes, quorum Majores ac Prædecessores majori jure Romanum non invaserunt Imperium, quàm Romana Respublica cætera invaserat, prostraverat, protriveratque Imperia? Et quàm pauca hodie regna invasionis periculo non forent exposita, eo prætextu quòd hodie non minus injustè à suis possessoribus occuparentur, quàm olim ea occupaverant eorum invasores? Maneat ergo certum, tutâ post prescriptionem conscientia possideri dominia, quæ ante prescriptionem fuerunt aliena. Aliàs pauci essent Reges, quos Ecclesia monere non deberet de obligatione abdicandi dominia & regna à suis prædecessoribus taliter acquisita.

Tom. II.

dos. Do ut facias. Facio ut des. Facio ut facias.

- 168 Secundò in contractum nudum & vestitum. *Contractus nudus* est, in quo nuda intervenit conventio, non firmatà traditione, nec stipulatione, &c. ideòque nulla ei conceditur civilis actio. Firmatur verò stipulatione, dum uno interrogante, promittisse mihi v. g. gemmam, alter respondet promitto; tali proinde casu conceditur civilis actio. *L. ex placito C. de rer. permut. Contractus vestitus* est ille, in quo non intervenit nuda conventio, sed conventio firmata uno ex sequentibus modis. 1º. per hoc quòd unus contrahentium ex parte sua impleverit. 2º. per hoc quòd proprium ac specificum nomen fortiat; omnis quippe contractus nominatus est vestitus. 3º. per stipulationem, quæ olim fiebat per conceptam verborum formulam, præcedente unius interrogatione, & alterius responsione, ut suprà; at hodie firmari solet per instrumentum publicum coram tabellione; vel per simplicem signaturam contrahentium, maximè mercatorum, quorum fides esse debet exuberantior, ut loquitur Tiraquellus. 4º. per juramentum, de quo infra. 5º. per adjectionem contractus nudi ad vestitum, incontinenti factam (quia accessorium sequitur naturam principalis) ut si vendam tibi pratum meum centum aureis, & incontinenti tecum conveniam, ut in eo prato equum meum sub tali onere à me præstando pascam. 6º. denique per legis auxilium, seu privilegium, quo nonnullis pactis nudis actio conceditur, uti conceditur nudæ promissioni dotis. *L. ad exactionem C. de dot. promiss. nudæ* item promissioni alienum solvendi debitum, vel solvendi proprium alio die & loco quàm erat alioqui debitum. *L. 1. ff. de constit. pecun.*
- 169 Tertio, contractus dividitur in lucrativum & onerosum. *Lucrativus* est, quo aliquid gratis promittitur vel donatur, absque ullo onere, obligatione, vel compensatione ex parte promissarii vel donatarii. *Onerosus* est, quo res pro re, onus pro onere, &c. imponitur.
- 170 Quarto, in contractum bonæ fidei, & stricti juris. *Contractus bonæ fidei*, seu benignæ interpretationis, est quo Judex non adstringitur ad judicandum secundum rigorem verborum, sed potest quòd sibi visum fuerit ex æquo & bono arbitrari, intra limites justitiæ, id est attentà naturâ & conditione contractus. Tales sunt emptio, venditio, locatio, conductio, depositum, commodatum, & cæteri, qui continentur in §. *actiones* Instit. de act. *Contractus stricti juris* est, quo Judex adstringitur ad judicandum secundum rigorem verborum, ut in legato, testamento, donatione, promissione liberali, quæ strictè sunt interpretanda, nisi fuerint à Principe, cujus donationes, promissiones,

&c. liberaliter sunt interpretandæ; eò quòd liberalitas maximè Principes deceat. Glossa ad *L. Principes ff. de verb. signif. Legata* etiam ad pias causas liberaliter interpretanda sunt. Quia id pietas exigit, & religio; per consequens id exigit ratio. Quia summa ratio est quæ pro religione facit. Sed hac de re plura alibi. Juxta Gudelinum tamen l. 3. jur. noviss. c. 13. moribus nostris, sicut & plurimum aliarum Regionum, omnes penè actiones sunt bonæ fidei, nec earum obligatio extendenda est ultra strictum tenorem verborum.

CAPUT XIV.

Conditiones requisitæ ad legitimum contractum.

Prima est mutuus utrimque consensus, 171 prout ex definitione constat. Nihil proinde in contrahendo intervenire debet, quod consensui obstat, prout obstat error circa substantiam rei de qua fit contractus.

Ad cujus evicentiam notandum 1º. errorem aliquando versari circa substantiam contractus vel rei de qua contrahitur, ut dum contrahens existimat esse unam rem, cum sit alia, v. g. existimat se emere gemmam, cum sit vitrum. Aliquando versari circa accidens, non circa substantiam rei, ut dum contrahens non fallitur quidem circa rem, de qua contrahit, sed fallitur circa aliquod ejus accidens, quod vel rei putat inesse, cum absit, vel abesse, cum insit, v. g. dum emit hunc equum quem videt, putans esse juvenem & fortem, cum senex sit, ac debilis.

Notandum 2º. errorem aliquando dare 173 causam contractui, aliquando ei causam non dare, sed dumtaxat incidentem esse. Dare censetur causam contractui, quando sic inducit ad contrahendum, ut eo absente non contraheretur, quatenus scilicet tollit scientiam seu notitiam alicujus, quâ habitâ contractus non fieret. Et talis error dicitur antecedens. Censetur verò solum intervenire, quando eo absente contractus equidem fieret, licet non tam libenter, nec tanto pretio. Et talis dicitur incidens, seu concomitans.

Et quoties quidem error est circa substantiam rei, reddit contractum eo ipso nullum, 174 sive fuerit antecedens, sive concomitans. Quia sive fuerit antecedens, sive concomitans, tollit consensum essentialiter necessarium ad contractum. Unde Jacob, qui contraxit cum Lia, putans esse Rachelem, adhuc invalidè cum Lia contraxisset, etiamsi animo sic dispositus fuisset, ut adhuc cum Lia contrahere voluisset, si eam ibi præsentem esse scivisset. Quia contentus, quem hic & nunc præbebat, non ferebatur in Liam, sed in Rachelem. Nec illa animi dispositio, quâ consensisset in Liam, si eam præsentem esse scivisset, influit hic & nunc in contractum præsentem: quia non facit quòd hic & nunc contrahere velit cum persona præsentem, sed solum quòd id vellet, si error abesset. Quæ